

70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωστ. *Πα. II, 70/1970*

41
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκτ. 1969 / Φεβρουάριος 1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ(ΣΕΩΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ Μ Ο Υ Ζ Α Κ Ι Ο Υ
Αριθμ. πρωτ. 2406. π.ξ.

Εν Μουσυνίφ τη 28-2-1970

Πρός

Τήν 'Ακαδημίαν 'Αθηνών
Κέντρον 'Ερεύνης τῆς 'Ελληνικῆς
Λαογραφίας .

Εἰς 'Αθήνας

Εἰς ἐντέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ . 55584)28-5-69
ἐγκυκλίου διαταγῆς τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας
καί κατόπιν τῆς ἀπό 10-11-1969 ὑμετέρου ἐγγράφου
ἐχομεν τήν τιμὴν νά διαβιβάσωμεν ὑμῖν 42 ἀντίτυπα
τοῦ ἐρωτηματολογίου ὑμῶν διὰ τήν σύνταξιν Λαο-
γραφικοῦ 'Ατλαντοῦ τῆς 'Ελλάδος π.λ.π. θεόντως συμ-
μπεληρωμένα διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς .

Ἐπὶ τούτοις γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι λίαν συντόμως
ἀποσταλήσονται ὑμῖν καί ἕτερα 3 ἀντίτυπα /σύνολον
45/ ἡ καθυστέρησις τῶν ὁποίων ὀφείλεται εἰς ἀσθέ-
νειαν τῶν διδ)λων .-

Μετά τιμῆς

Ἐπιθεωρητῆς

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ

Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Κρυοπηγή
 (παιλιότερον ὄνομα : Ζερέτσι ...), Ἐπαρχίας Καρδίτσας,
 Νομοῦ .. Καρδίτσας
 Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἐλευθέριος Φ.
Δημητρακοπούλου .. ἐπάγγελμα .. Διδάκκαλος
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Κρυοπηγῆς Μουσταίου
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... 20

Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. Φίλιππος Β. καὶ Δημήτρα -
κοπούλου
 ἡλικία ... 63 ... γραμματικαὶ γνώσεις .. Β' γὰρως ἑλληνικῆς -
χείου τόπος καταγωγῆς .. Κρυοπηγῆς

Μουσταίου

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
 ΕΡΕΥΝΑΙ ΤΗΣ ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
 ΕΡΕΥΝΑΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
 Α. Α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ βοσκήν προωρίζοντο αἱ χέρροι
ἄγρονι, καὶ δυνάμενα νὰ καλλιερμδούν περιοχαί.

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; ... Αὐτὰ ὑπῆρχον χωριστά

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.

Ἄλλως (αἱ περιβόλαι) ἀνήκον εἰς τὴν ἑκκλησίαν τῶν χε-
ρίου, ἀλλὰ δὲ εἰς φυσικὰ πρόσωπα.

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; Ὁχι. Ἡ περιουσία διανέμεται μετὰ τὸν γάμον
τῶν τέκνων

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *Μάλιστα Ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Εἰς κτήματα τῆς ἐκκλησίας ἐργάζονται εἰς ἐνδοκίμους, ὡς πρακτικῶς ἐνδιαιφερόμενοι κατὰ τὴν ὁμοιοποιήσιν.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν, ἐργασίας ; ... *Ἰσπανίως ἀπεμετακινῶντο ἀπὸ τοῦ χωρίου.*

Ὁσάντως ἀπεμετακινῶντο, ἐπῆγαιναν δι' ἐργασίαν εἰς χωρία τοῦ κάμπου τῆς Βεσσαλίας.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται *αφρών* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμπόροι) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μ.ε. Ζωϊκὴν.. κόπρον.. (.βοῶν., αἰγοπροβάτων..).

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Τ.α. "Ε.205"..... 1950.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ.α. δι.δη.ροῦν.. ἄροτρον χρησιμοποιοῦται ἀπὸ τοῦ 1920 μέχρι σήμερα.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Τὸ χρησιμοποιοῦμεν. εἶναι κατεσκευασθὲν, χρησιμο

ποιεῖται ἐξ ὀρεινῆς ἰσάφης, ἐγίνετο ἡ προμήθεια τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χείρλαβα.	4. ἑστῶς.	7.	10. ὑψόμετρο
2.	5. βάσι.	8.	11. γάντζος
3.	6. βλαβερὶ.	9.	

(Αἱ παραπάνω ὀνομασίαι ἀναφέρονται εἰς τὸ σχεδιαγράφημα τῆς εἰκόσ 4 τοῦ παρόντος γεωμετρητοῦ. Τὰ ὑψόμετρα 2, 3, 7, δύν ὄνομα τῶν κοδῶν.

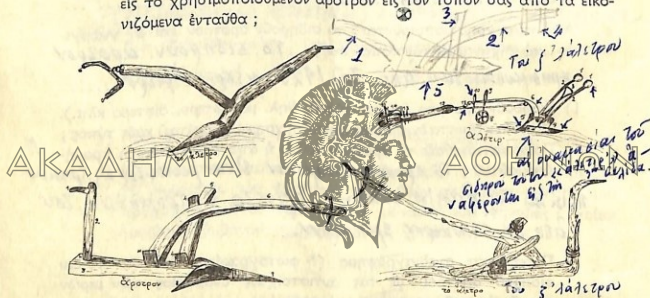

Τὰ ὑψόμετρα 8, 9, 12, 13, 14, 15 μέτρα δύν ὄνομα τῶν κοδῶν, δύν χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τῶν γεωργῶν τοῦ ἐνταῦθα χωρίου.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει); Τ.α. ἑλ.α.ρ.δ. εἶναι. ἀρ.εἰν. καὶ
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ὡς ἐκ τοῦ τοῦ δύν. Χρησιμοποιοῦται οὕτε τρακτέρ οὕτε μηχανὴ θερισμοῦ.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ὀλωνισμού
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Σχεδὸν δι' ἐπιβόλῃσι. ἢ διὰ διὰ τῶν ἢ καὶ ἰκανότητι καὶ κατασκευάζει ἑκάστη δι' ἑαυτὴν τὸ ξύλινον ἄροτρον.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

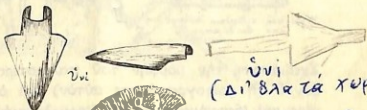
1. Κουνιόνρα ἢ κουνιόνρι	6.	11.
2. Σταβάρη	7.	12.
3. Σπάρθῃ	8.	13.
4. Κλειδίαι	9.	14.
5. Παράβολα (φρέ-
ρα)	10.	15.

⁽¹⁾ Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..Τὸ ὕνι... ἦτο μιᾶς μορφῆς... δι' ὅλα... τὰ...
Χωράφια.....

(δι' ὅλα τὰ χωράφια)

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Τὸ σχῆμα ὁμοιάζει
περίπου μὲ ἀροτρώκιοι παρὰ τὴν ἐκείνην.

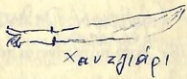
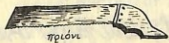
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ἐκ ξύλου

Ἦ ἐπ' αὐτῇ ἦτο (καὶ εἶναι) κατασκευασμέ-
νη ἐκ ξύλου.....

- 7) Ἔργαλεα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....

Σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφάϊ.....
Χαντζιάρι.....

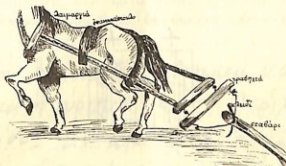

ρινι ἢ ξυλοφάϊ (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

..... εἶναι... δὲν... αὐτὴ... ποῦ... εἰκονίζεται καὶ ἐνῶ.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Ὁ ὥργωνε καὶ ὄργωνε δ.

ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ (ἄνδρας).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Τὰ βοδία δένονται εἰς τὸ ζεύξιμον. Τὸ ἀλλεῖται δένεται δὲ μένον τοῦ ζεύξιμον με. Τὰ ἀλλεῖται.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον. Τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν δένεται εἰς τὸν ζεύξιμον... καὶ μένον τοῦ ζεύξιμον δένεται τὸ ἄροτρον... καὶ... ἀλλεῖται (σιδηρεῖον).....

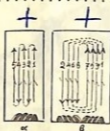
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία). Με... σχοινί... τοῦ... ἀλλεῖται... ἄκρα... ἔχουν... δεθῇ... καὶ... καὶ... καὶ.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργανον. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ναί.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ναί.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργανον τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ... **Σπέρνεται κατ' ἀρχὴν ὁλόκληρο καὶ κατόπιν... λωρίδας... εἰς... ὁλόκληρο.**

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

Με αὐλάκιον.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Οἱ αὐτοὶ τὸ ὄνι καὶ ἡ μέριμνα... πάλαιότερον (ὡς ἀνάλογον με τὴν κατὰ τὸν... καθεῖς ἢ πλαγίως).

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς ἑπορὰν.. εἰς τὸν.. καὶ.. ἀραβοσίτου

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

1) Διὰ τὸν ἀραβοσίτου... ὀργωμα κατὰ Μάρτιον.
διβόλισμα ἢ γύρισμα κατ' Ἀπρίλιον.. Σπερὰ ἀρ-
χὰς Μαΐου... Ἐν ἄλλω ζεῖα ὀργωματα....

2) Διὰ τὸν εἰς τὸν.. κατ' ὀκτώβριον τὸ ὀργωμα.. κατὰ
πρόκβριον ἢ σπορὰ.. δύο ὀργωματα (ἃ ὀργωμα, 6 διβό-
2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω) ὀργωμα)

Σκαπίζονται ἢ ὀργωνονται.. Ἐν βενετικῇ
δ.τ.ε.ρ.ν.ν.ν. (1) ὀργωμα) 2) διβόλισμα)

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
... Ἐπὶ.. ἕνα.. ἔτος..

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχὴν;... Ἡμὰ δ.ύ.δ. ... τὸ πρῶτον λήγεται ὀργωματα
τὸ δεύτερον διβόλισμα ἢ γύρισμα

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

... Τὸ δισάκι :

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ
τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὁποία ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

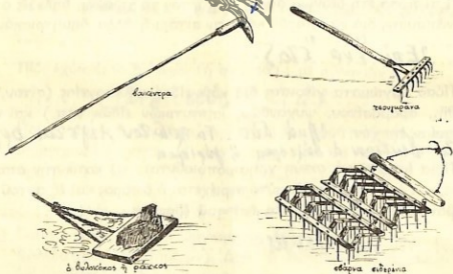
Μὲ ἑλλειψοειδῇ ράβδον τοποθετημένην ἐν τῷ ἐν ἄκρον τῆς βουκέντρας.

(ἀφιά) : βουκέντρα

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

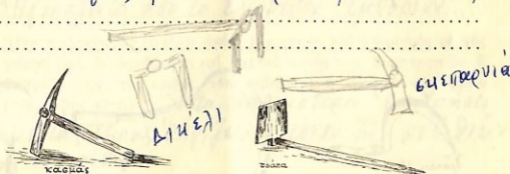
Μὲ τσαπί (ἢ διεσπάρνισμα)

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κάσμος, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν.

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

...Ο. κασμάς, ἢ... εὐεπαρνιά, τὸ δίκτυο, ἢ τῶπα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων, Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Τὰ μικρὰ... εἰς... χωράφια...
τὸ χωράφι ὀργωνεῖται... ἢ... εὐεπαρνιά... διὰ... εὐεπαρνιά...
ταῖς... εὐεπαρνιά...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Ἀδιακρίτως... ὅπου... χωράφι... δύναται νὰ
καλλιεργηθῇ... διὰ... εὐεπαρνιά...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

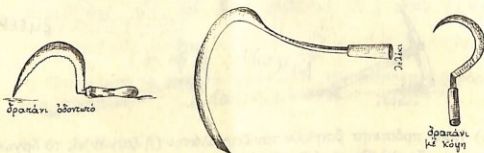
Ἐφυτεύοντο... καὶ... φυτεύονται... εἰς...
μα... (ἢ... εὐεπαρνιά...) πρὸς... εὐεπαρνιά...

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ... με τὸ δρεπάνι

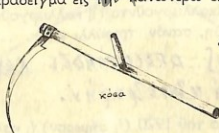

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

... ὡς τὸ ἀνωτέρω εἰκονιζόμενον δρε-
πάνι ὀδοντωτό γ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

μὲ κόσσες,
πὺν' ἐδωλέγονται
ἐν κοβάις,

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

... ὡς τὸ ὀδοντωτὸ γ. ... ὡς ἡ ἀνωτέρω εἰκονιζόμενη
ἐν δρεπάνι ὀδοντωτῷ γ.

4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

... ὡς ἡ ἀνωτέρω εἰκονιζόμενη (ἡ γυλίκη).
ἐν δρεπάνι ὀδοντωτῷ γ.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

ἠ. ἤφραζοντο ἀπὸ τοῦ ἑλεῶθεν. ἑμπόριον.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ἦ. ἦτο.. παλαιότερον. ἐν. χρήσει
ἢ μ.ε. τὰς χεῖρας. ἐκρίβωσις μόνον. τῶν ρεβιθῶν
καὶ τῆς ρόβης.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

εἰς. ὕψος. 0,10. ἕως. 0,15. ἀπὸ. τοῦ
ἐδάφους.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

καλαμά. 4. βελανθία.....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

οἱ. ἴδιοι. αἱ. θερισταί. ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ
ἐδάφους. τὰ δράγματα.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

τοποθετοῦνται. πολλὰ. μαζί. δράγματα, ἀριστερὰ
τοῦ. θεριστοῦ, αἱ. κεφαλαί. τῶν ὀσπρίων. ἔχουν. τὴν αὐτὴν
κατεύθυνσιν. ἔπειτα. ευχμεν. τῶν. αὐτῶν. Πολλὰ ὁμο-
δὲς δράγματα. καλούμεναι «χειρές» καὶ δένονται δὲ
δεμάτια, πολλὰς χεριές.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. λέγονται << χερίδες >>

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ;
... θερίζουν οἱ ἰδιωκτῆται. (ἄνδρες) καὶ γυ-
ναῖκες.)

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογία).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν (δὲν τραγουδοῦν τώρα).
τὰ ρινωδία εἰς ὄλους δημοτικὰ
ἢ κλέρικα τραγούδια

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον. Εἰς τὸ ἀκρον τῶ χωραφίου ἀφήνουν

ἓνα μέρος ἀθήριστον, ὅπου ἐγκαταλείπεται εἰς βορὰν τῶν ζώων καὶ πτηνῶν.

Ἐπὶ πᾶσαν ἡν τελευταίαν ἡμέραν τῶν θερισμῶν περὶ τὰ ἔρπειά νι πρὸς τὰ ἑπάνω ἔχροντες. ἢ κατὰ τὸν χρόνον. ἢ ἀμέσως κατὰ τὸν χρόνον νὰ θανατερίσωμεν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

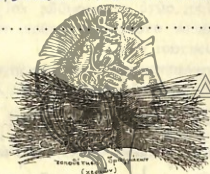
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Ἄν. τὰ ἑξῆς

ἔκαν λίαν ἑξῆς ἡμέρας, τὸ ἄρῃν δὲ νὰ ἡλιεδοῦν μία ἡμέρα. Ἄλλως τὰ δένδων ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....;

Ἐκας. ἔπειτα δὲ ποῦ εἶ... ἔδενε. τὸν. ὁ. τὰ χν. ἔ-
νω. ἄλλοι. τὸν. ἔφερον. καὶ. τὸν. παρέδιδαν..
ἔ. χερ. ἔς. ἡ. ὅς. βλοινία. μετὰ χερ. ἔς. τὸν. τὰ...
(ὅπως. καὶ. σήμερον). τὴν. ἴδια. τὴν. καλαμὰ. τὸν.
βι. ταριῶν. ἄρα. πρῶ. τὰ. τὴν. μονοκείμενα. καλὰ
καὶ. τὴν. πλέκων. ἔκ. εἰδὲ. ἐκριν. ὁν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

κατ' ἀρχάς. ἔ. τοποθε. τὸν. τὰ. ἀνὰ. τρία. ἔ. τρία.
ρι. ἔς. ἡ. ὅς. τὴν. ἔκ. τὰ. δι. τὸν. χερ. α. φ. ἔ. ὁν..
τὴν. ἄλλοι. ἡ. μέρα. ἀ. κά. τὰ. με. τὸν. χρόνον. τὸν. ἀλ. ω-
ν. ἔ. ὁν. τὸν. φ. ὅ. ὁν. τὴ. ἔ. τὸν. ἔ. ὁν. τὸν. ἔ. ὁν. τὸν.
εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ χερ. α. φ. ὁν. ὅς. « ἀθην. κωνία ».

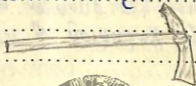
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ 1900 περίπου.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἀφ' οὗ δαριδὴ
καὶ ἡ δαριδὴ τὸ χωράφι, ἐπέρνεται μετὰ
τὸ δαριδὴ δαριδὴ τὸ χωράφι (ἡ δαριδὴ).

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

Μὲ σκαπάνην. (ἡ σκαπάνη)

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Μόνον μὲ τριφυλλί. Τὸ ἐπέρνεται τὴν ἄνοι-
ξη (ἡ Μάρτιον). Ὁρμαίνεται τὸ χωράφι δύο φορές, τρι-
βανταὶ δὲ δύο τοῦ χωράφους, ἐπέρνεται δὲ ἡ τε-
ταρτή. Κόπτεται μετὰ ἡ δαριδὴ ἢ ξηραίνεται ἐν ἡ-
λίῳ, φυλάσσεται δὲ ἐν δαριδῇ, ἢ ἐν ἄλλῳ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον. (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας). Τὸ χάρτον (ἰσιρύνει) ξηραίνει-
 ται... εὖ... ἢ... τὸ... κατεψεύσιν... με... τὸ...
 («δουλοῦ...»), τὸ... («ρουχέ...») ἢ... («... του...»)
 τὸ πατὺν μετὰ χέρια καὶ τὰ γόνατα δι' μικρὰ δε-
 μήκια καλούμενα («ἰσιρύνει»).

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

τὰ δεμάτια μεσεφέροντο... μαντά... εὖ... ἀλῶνι,
 τὸ δευτεῖον... ἦτο... δύνατον... καὶ... ἐφ' ὅσον... εὖ... ἀ-
 κρὴ τοῦ χωραφιοῦ... ἢ... μαντά... εὖ... («ἀλῶνι»)

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σάρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Ὁ χώρος λέγεται «ἀθήμενιά»... Ἀὐτὴν εἶχε καὶ
 ἔχει... τὸ... εὖ... καλὰ... κῶνσι... περὶ... ..

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλῶνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλῶνι;

... Ὑπῆρχεν... ἀνέκαθεν... ἀλῶνι... ..

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλῶνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

... ἔξω... τοῦ χωρίου, εἰς... ἀκρὴν... χωραφιοῦ...
 καὶ... εἰς... μέσος... εὖ... ἀέρον, γ. διὰ... τοῦ ἀλῶνι...
 τοῦ χωρίου.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρή-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἄλλα ἀνήκεον μόνον εἰς μίαν οἰκογένειαν. Ἄλλα
δὲ εἰς πολλὰς. εἰς ταῦτα δ' ἀγωνισμοὶ γίνεται με-
τὰν κατοπιν ἀπλῆς συνεισφοράς τῶν ενδιαφερομένων.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

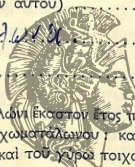
Ἀπὸ 1^{ης} Ἰουλίου καὶ λήγει τὴν 15^{ην} Ἀυγούστου ἢ καὶ
ἐννοεῖται.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ὁλα χωματάλωνοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου) καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

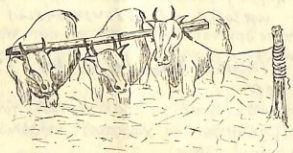
Καθαρίζονται τὰ πόρτα (ξύνοια), ἐκκαθαρίζεται τὸ
ἀλώνι καὶ γίνεται ἐπαλείψις αὐτοῦ με πη-
λὸν ἐκ χώματος καὶ κόπρου βοῶν.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὁποῦδήποτε ἡμέραν καὶ ὥραν

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.
 τὰ δέματά τε ἀπλώνουσιν καὶ ἀνακατωμένον... εἰς ὄλκην.
 τὴν ἐκταταίαν τὸν ἄλωνα... χωρὶς καθευρισμένον...
 τρόπον, εἴτε ὑπάρχει ἄλωνα ὡς ἔστι... εἴτε ὄχι.....

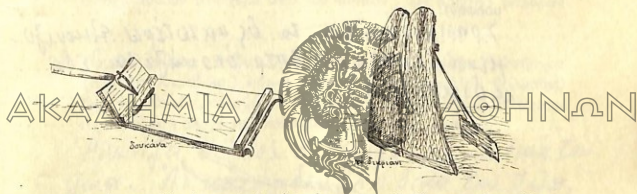
11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλ-
 ωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

(ὑπάρχει καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος... τοιοῦτός ἐστιν ὁ «β. ἄλως»,
 ὅτε μένον τὸν ἄλωνα... ἐκταταίαν ἄλωνα ἢ μονάριον
 καὶ περιφέρονται κυκλικῶς, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω εἰς-
 διαγράφημα, καὶ κατακτείνουσιν τὸν ἄλωνα. Τὸ β. ἄλ-
 ων.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἄλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειῆς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἑλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόςσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων;

περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων;
 Ἰ. Αὐπαντῶν. ἔσθ' ὅσον μας τὸ ὡς. ἀνὰ ἀλφεινίστικον
 μηχανήμα. π. ~~δουλιαν~~ ^{δουλιαν} ἡ. ἡ. Ἐπίσης κα-
 τασκευάζεται ἀπὸ ἐμπροσθένος (πτερῶν). Πλεονάμενο μὲ
 δέρεος. ἀπὸ ἐκ. γὰρ βρα. ἡ. ἄλλα. ἀλφεινίστικα μέσον. ἀνορε-
 γόμενα. (καλὸν ἀνορεγὰ). ὅι. (ἐκ δέρεος). πλίκαντα ἐπὶ τῶν
 ἐκ γλινῶν διεκρίτο. ὅι διαδίσκος τῶ ἐν λόγῳ μέσον εἶναι ἰσχυρ.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην ;

Ὁ ἀλωνισμὸς δύνανται ν' ἀρχίσῃ... ἀναδύσθῃ...
 τε ὥραν... Πάντως μετὰ τὴν ἀνατολὴν... τοῦ ἡ-
 λίου, ὅπου... ἐκφύγει πρὸ τῆς πρῆνῆ ἀφ' ἧς τοῦ...
 βετα... κατὰ τὴν... ἡ... καλαμιά... Διακόπτεται...
 ὅταν... εἶναι... ὥρα... καλαμιά... καὶ... ὅταν...

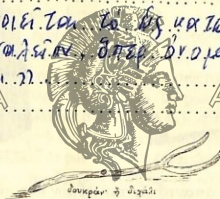
Πληθυσία... καὶ... ὅπου... ἀναδύσθῃ... ἐκφύγει πρὸ τῆς πρῆνῆ ἀφ' ἧς τοῦ...
 τὴν ἐπομένην... ἡ... καλαμιά...

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν ἑκείνῃ; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιοῖται τὸ ὀδοντωτὸν ξύλον...
 μεν... ἐργαλεῖον... ὅπου... ὀδοντωτὸν ξύλον...
 καὶ... καλαμιά...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

δοκράνι ἢ διχάλι

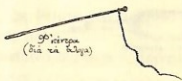
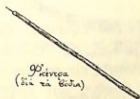
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; ... Μαλαίβεται... τοῦ... λέγεται...
 καὶ... κατὰ τὴν... ἡ... χύρ' ὅπου...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).

Μαλαίβεται... Αὕτη... ὀδοντωτὸν ξύλον...
 καὶ... ἀλωνόβεργα... ὀδοντωτὸν ξύλον...
 ἐκφύγει πρὸ τῆς πρῆνῆ ἀφ' ἧς τοῦ...
 καὶ... κατὰ τὴν... ἡ... χύρ' ὅπου...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

... Ἡλωνίζειτο. καὶ... ἑκάστην μέρα. ἐκ τριῶν.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς, μετὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικαὶ ἄλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνισαῖοι καὶ ἀγωγιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν

Ἡλωνίζει... ὁ ἴδιος... ὁ γεωργὸς... μετὰ τοῦ ζῶα...
ζῶα... Ἄν. κανεῖ... δὲν... ἐκ τριῶν...
τῶν... δανείζειτο... ἀπὸ... τοῦ...
ἢ... πληρώνει... ἄλλον... πᾶν... ἔχει... ζῶα...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπάρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Τὸ κοπάνισμα... ἐκ τριῶν...
καὶ... πᾶν... δὲν...
καὶ... πᾶν... δὲν...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Τὸ ξύλον... τοῦ... ἀπὸ...
καὶ... τοῦ... ἀπὸ...
καὶ... τοῦ... ἀπὸ...

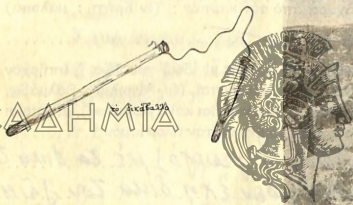
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *Τὸ κοπάνισμα γίνεται εἰς
 τὸ ἀλώνι, κυρίως μόνον διὰ τὴν ρεβίθιν, τὰ ρεβίθια
 καὶ τὴν ρόβιν.*

κόπανος τροφικῆς

ξύλο κομηνιῶτο διὰ τὸ κοπάσθαι
 μικροῦ ἐκροῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν;

*...Τὸ κοπάνισμα γίνεται μόνον ὑπὸ τῶν
 μελῶν τῆς οἰκογενείας...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Οἱ δὲ σταχυεῖς ἐξήλθον τοῖς ἀπὸ ἐκείνης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Τὸ καπνικὸν δὲ ἀπεβλήθη μὲν οὐκ εἰς τὸν χω-
ρὶ δὲ μὲν τοῦ μαρτυροῦ.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ἡ τραγουδοῦντα τὰ φωνεῖται εἰς δῆλον δὲ μωτι-
κά... ἢ... κλέβει καὶ τραγουδοῖα.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Ἡ τοῦ 1960.....

Ἡ τοῦ 1960... ἔκ τοῦ λείοντος μαυροῦ...
Τίσι Μουζαίου β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλώνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Ἐργαλεία διὰ τὴν ἐκδύρευσιν τῶν ἀλωνιστῶν ἐν
στάχυας εἶναι τὰ δὲ ματωτέρω. Εἰς κεντρικὴν (1) τὰ δι-
κινάκι, (2) τὰ καρπολόι καὶ (3) τὰ φικάρ'.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ...δὴματιζόμενος...δωρὸς...ἔχει δὴμα...ἐπίμη...
 νες...καὶ...λέγεται...ἰσχυρὰ...πρὶν...ἀρχὴν...ἢ...
 ἐν...δωρὸν...δὲ...χαράσσεται...πρὶν...δὲ...ἐν...
 τῶν...ἀγωνιστῶν...τὸ δὴμα...τοῦ...ἐταίρου.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

.....Μὲ...τὸ...καρποφόρον...πρὶν...εἶναι...
 μοι...μὲ...τὸ...κατωτέρω...εἰκονιζόμενον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

.....Ὁ...ποδοδότης.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...τὰ...τεμάχια...ταῦτα...λέγονται...χονδρὰ...
 δὲ...ἄλλα...καὶ...ἐν...
 Ὁ...καρπὸς...ἀποχωρίζεται...ἀπ'...αὐτὰ...
 τὸ...κοπὰν...
 ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; ('Εν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 θίζεται τοῦτο

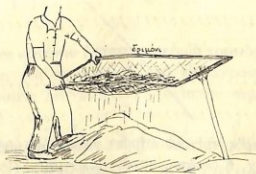
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Πολλὰ ἀπομακρύνονται ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου.
 Τὰ ὑπόλοιπα ἀποκωρρίζονται μὲ νόβηνο, πρὶν
 λέξεσαι ἢ δερμόνι.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

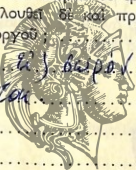
(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

... Ὁ χωρίσμος τῶν κόκκων γίνεται μὲ τὸ
 «δεξιμόνι». γ. τὰ σπῖον εἶκαι ποδίκον μ.ε. με-
 τρία. εἰς μέτρος σπῖς.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Σχηματίζεται εἰς σωρόν ἐπὶ τοῦ σπῖον
 αὐτοῦ χαράσσεται.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

μικροίτε

κόντλο:

22 Κουβέλι

- α) τὸ παπαδιάτικο, *Nai*
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *Nai*
γ) τὸ γυφτιάτικο, *Nai*
δ) τὸ ἐλκωνιάτικο κατ. —

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Τὸ κινεῖται. (Χαρακτήρας 10. βινετταν).
Τὸ βήμα του ἦτο ὁμοιον πρὸς τὸ ἐξ ἀντι-
ρῆς ἐκτενισθῆναι.

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

...ἐν τῷ πνεύματι καὶ ἐν τῷ λόγῳ, ἔχοντες
ἐξ ἑαυτοῦ ἡμετέρας καὶ ἡμετέρας ἐκ ἑαυτοῦ.

- 29 —

— 30 —

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....φανός.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν' παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

.....Παιδιά.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους ;

Τὰ παιδιά συνέλεγον ξύλα φανερὰ ἀπὸ τὴν Πέριοχὴν τῆς Κοινότητος.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὴν Παραμονὴν τοῦ Πάσχα φιλίμεις ξεπα-
ρέεις ἢ παροῦν... ἐπικρατοῦν... ἔρω ἀπὸ τὸ
χωριό, ὅπου ἐκὸθεν ξύλα καὶ φέρνουν
ἐκ βαρύνωνται ἢ τὴν Πάσχα τὴν γέροντα

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτα, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

..... καίοντα. ἡλυσία ἀπὸ μέδρα.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ